

«НАВБАТ,
ХАСАН

«...ДОШЕВГА!...»

Авалло, бир нарсани айтиб ўтишим жоиз деб ўйлайман. Бу ҳам бўлса, каминга халқ севган, марҳум санъаткор ҳақида хотиралар ёзиш фикридан йироқман. Чунки бунга раҳматли Ҳасан аканинг мендан кўра кўпроқ маънавий ҳуқуққа эга ҳамкасб дўстлари, саҳнадошлари, турмуш ўртоғи ва фарзандлари бор.

Лекин шунга қарамай, у киши билан кўп йиллар давомида кўшни яшаганимиз, хизмат юзасидан тез-тез кўришиб турганимиз учуним, айрим шингил хангомалар деймишми, ҳаётда ўзим кўрган, гувоҳ бўлган ёки эшитган айрим қизиқ воқеа-ҳодисалар деймишми, шуларни «Шум боланинг чойхонаси» мухлислари билан ўртоқлашгим келди. У киши тирик бўлганда шу кунларда 60 ёшга тўлардилар.

Шундай қилиб десангиз, ўша кезлари биз Тошкентнинг «Фарход» бозори яқинидаги 9 қаватли уйлардан бирида яшардик. Билишимча, бу уйни норасмий равишда, орқаваротдан «Актёрлар уйи» дейишарди. Бунинг сабаби бор эди, албатта. Чунки «Ҳайратнам» қирим-татар ансамблининг бир гуруҳ санъаткорлари, уйғур ансамблининг соҳнадалари рақосалари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, таниқли киноактёр Тўғон Режаметов, у кишининг турмуш ўртоғи, Ўзбекистон халқ артисти Ширин Азизова, биз кўйида сўз юртаётган машҳур кулги устаси Ҳасан Йўлдошев ва марҳум падиари-бузрукворим, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Соат Усмонов, ҳаммамиз бир оиладек аҳил ва иноқ яшардик. Афсуски, уларнинг айримлари, хусусан отам, Ҳасан ака ва Тўғон акалар ҳозир орамизда йўқ.

Хуллас, кўшничлик биласиз, айниқса биз ўзбекларда жуда ажойиб бўлади. Истанг-истаманг, кўп гаройиб ҳодисаларни кўрасиз, эшитасиз, баъзан ўзингиз ҳам беҳиётлар уларнинг иштирокчисига айланиб қоласиз. Айниқса, ён кўшничларингиздан бири, кимсан ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ бўлса!..

«ҚОРА ДЕНГИЗГА САЁХАТ»

Юқорида мен Ҳасан ака билан ёнма-ён кўшни эдик дедиму ўйлаб қолдим. Чунки, биз ёнма-ён эмас, балки у кишининг ўз табири билан айтганда «остин-устун» кўшчилар эдик. Сабаби, у киши оиласи билан саккизичи қаватда, биз эса еттинчи қаватда яшардик.

Кунлардан бир кун ишдан келсам, шифтдан, деворлардан сув чақиллаб оқиб ёттиди. Ҳаммом эшигини очсам, қараб бўлмайдим. Тепадан оққан сув полгача тушибди. Зингилаб Ҳасан аканингизга чиқдим. Кўнгируқни босдим. Эшикни урдим. Ҳеч қандай жавоб бўлмади. «Наҳотки, водопроводни очиб қолдирган бўлса» деган ҳаёлда яна эшикни муштабтландим, ичкаридан Ҳасан аканинг «Ки-им? Ҳо-зи-ир!» деган зардалди товуши эшитилди ва эшик қия очилди. Қарасам, Ҳасан ака ярим ялангоҳ, елкасида сочик...

— Ҳа, Эркинбой, ке, кир! — деди у киши худди ҳеч гап бўлмагандек.

— Ҳаммақад сув тошиб кетди-ку, нима қиляпсизлар? — дедим мен жигибийроним чиқиб.

— Ваҳима қилма, отагинам! Булди, тўхтадими, — деди у киши жилмайиб ва кўшиб кўйди. — Қани, чекишдан битта ол!

Ҳасан ака сигарет тутунини ҳузур қилиб тортаркан, ширин бир нарсани эслагандек, деди:

Ўзбек болалар адабиётининг йирик намоёндаларидан бири Куддус Мухаммадийнинг бешафқат ўлими орамиздан олиб кетди. Устоз файзли умр кечириб, баракали ижод қилди. Куддус бобо шоғирдларига нисбатан ҳам ўта меҳрибон ва беназир инсон эди. Бетакрор шоир Қудрат Ҳикमतдан тортиб қамашилик Саодат Тожиға қадар қатор ижодкорлар устознинг кўмагида воёга етишган. Ўта содда, камсукум ва дўлвори Куддус Мухаммадийнинг ҳаёт тарзи айниқса ижодкорлар учун ибратлидир. Аллоҳ табарруқ устоз Куддус Мухаммадийнинг ўз ҳимоятига олган бўлсин.

Устоз ва шоғир (Ярми ҳазил ярми чин) Куддус бобо гурунг бошлар, Мақол билан, матал билан: —Мир Алишер «Кут тили»га Жон киритган масал билан. Майиз билан ёнғоқчи Хавончада туйиб бўлгач, Болга уни қориштириб, Памил чойдан куйиб бўлгач, —Мехмон, «Куйш холвасидан» Дейди, — қани кўринг бахам. Шоғирд «бола» сўзамолроқ Айтилмайди: йўқ иштахам. У тонгдаги поезд билан Келган шахри азимга. Улуғларни зибрат Килмок асли лозим—да. Мехмон билан мезбон икков

Чойни ичиб сахарда, Аваз Ўтар кўчасидан Отланишди сафарга. Қамашилик шоир дархол Машқларини этаклаб, Тўқсон ёшли Куддус бобо Шоғирдини етаклаб, Йўл-йўлақай таниш—билиш, Дўстлар билан кўришиб, Нашриётга йўл олишди Узун-қиска бўлишди. Ноширларга ижодкорнинг Ким эканин билдириб, Босмахона томонга Кўлбэмани жилдириб, Устоз одатдагидай, Йўлга тушар пиеда. Саодат Тожининг ҳам Йўрғалаши энёда... Талай газет-журналга Кириб-чиқди, овлашди. Янги шеърдан улашиб, Эскиларин довлашди. Куддус бобо ортидан

Шоғирд чопар ҳақиллаб. Боз устига ҳаво дим, Томоқлари тақиллар. Устоз тетик ва бардам, Бурро терма айтади. Ёдга олиб Машрабни, Шоҳ Бобурга қайтади. Шоғирдининг шилъасин Дошқозонга қиёслар, Саодатвой орада Нафасин олар ростлаб. Яёв юриб бобонинг Кайфияти чоғланди, «Гулхан» билан «Гунча»га Энди йўли боғланди. Куддус бобо тик бинога Кираб ўйлаб ўтирмай, Одимлайди зинадан, Дам олмайин, тутилмай. Шоғирд лифта илашди, Йўлда хорган селиниб. Устоз кутар тепада Дўпни кўлда еллиниб. —Сафар бўтам, бу шоирни Саодат Тожи дерлар, Бир талай шеър ёзибди —

Борми иложи? — дерлар. Сараланди тўртта машк. Кўк папка — тугунчадан. — Кетдик, Рауф Толибга, Энди умид «Гунча»дан. Пиеда юриш асми, Куддус бобо эрмаги. Саодат Тожи эса Яхшигина терлади. Шоирликнинг ташишин Фақат шоир билади, Етмиш ёшли шоғирдга Устоз оқ йўл тилади. Вақти зик, Саодатвой Тошкентда қололмади, Абжир Содик Махкам ҳам Суратин ололмади. — Йўқ, кетмасам бўлмайди — Кудамизнинг тўйи бор, Қолмишига овулда Тўқчи фарзанд интизор. Шоир акам бир кунда Талай ишга улгурди, Оқшом тунга поезддан Қолмайин, деб югурди...

Безори ярадор қилинди. Дўкон қоровули Буронов безори билан булган олишудда жасорат намуналарини курсатиб, рақибини ярадор қилишга эришди. Нос чекиб, қўларини юмганича маза қилиб утирган қоровул устига оғзидан ароқ ҳиди бурқсиб турган безори ташланди. Оғзида носи бўлса ҳам ота узини йўқотиб қиймади. Тўсатдан оғзига қилиб қолган безорининг бош бармогини «гарчча» тишлади. Безори қутулмаган бу зарбадан

Чойхона хабарлари укириб юборди. Буронов қўюдек шиддатли ҳаракат қилиб қочиб яширинишга муваффақ бўлди. Безори: «Эсингиз жойидими, тога, мен хиянингизман-ку, нос олиб келувдим», деганича қолаверди. БОСҚИНИ МАШИНА Шаҳримиздаги заргарлик дўконига катта миқдорда тила тақинчоқлар келтирилиб жойлаштирилётганда, шляпа кийган, қора қўзойнақ таққан беш

нафар номаълум шахслар қизил «Жигули»да дўкон ойнасини синдириб ичкарига бостириб киришган. Тезкор гуруҳ тез ва соз ҳаракат қилиб, уларни қўлга олганида, бешаласи ҳам энгил яралангани маълум бўлди. Аниқланишича, катта тезликда келаётган «Жигули»нинг рули бошқарувдан чиқиб кетиб, бошқаришга яроқсиз бўлиб қолган. Натияжада, машина дўкон ойнасини синдириб, ичкарига «бостириб» кирган. Автобекат назоратчиси Қинғирбоев ғалати касалга қалинган. У гоҳ қизарар, гоҳ оқарар, гоҳида кукариб, аъзойи бадани қалтирар экан. Юқори малакали дўхтирлар ҳам касалга даво топишга оқизлик қилдилар. Тезкор гуруҳнинг кузатувлари бу жумбоқни оидинлаштирди. Йўлга чиқаётган автобус ҳайдовчиларнинг «чойчақ» беришганда Қинғирбоев қип-қизариб кетар, беришмас экан, қариб аъзойи бадани қалтирай бошлар экан.

Мирзо Улугбек туманида руйхатга олинган «ВЕ-ГА» кичик қорхонаси тугатилди. Давлолат эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади. Марат ШАРИФ

«ЎзАС» тахририяти Мирзо Улугбек туманида руйхатга олинган «ВЕ-ГА» кичик қорхонаси тугатилди. Давлолат эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади.

«Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кўни» муносабати билан меҳнат жамоамизнинг самимий қутлаган ҳамда байрам тадбирларига ҳомийлик қилган Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек тумани ҳокимиятига, Тошкент картография фабрикаси ишчи-ҳизматчиларига, Фарғона вилояти, Бағдод туманидаги «Бағдод ижодкорлар уйи» мугасаддиларига самимий миннатдорчилик билдирадим. Уларнинг махсус совринлари йилнинг биринчи ярмида энг яхши натижаларга эришган ҳамкасбларимиз — танқид ва адабиётшунослик бўлими мудир Аҳмад Отабоев, санъат бўлими мудир Гулчехра Умарова ва ҳамда-газета масъул котиби Бекқул Эгамқуловларга тантанали равишда топширилди. Ижодий ва амалий ҳамкорлигимиз бундан ҳам давом этади, деган умиддамиз. «ЎзАС» тахририяти

Бекқул ЭГАМҚУЛОВ

Ўзбекистон телерадиокорпорацияси қосидаги Ганижон Тошматов номли дўторчи қизлар жамоаси шу жамоа бадий раҳбари, Республикада хизмат кўрсатган артист Замира Суоновага онаси РҮБЕХОН ТОШЕВА вафот этганини муносабати билан чўкур таъзия изҳор этади.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКISTON РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКISTON ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ... НОШИР: ЎЗБЕКISTON РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

ЎЗБЕКISTON АДАБИЁТИ ВА САҢЪАТИ... Манзил: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32. Кабулхона телефони — 33-52-91

Бош муҳаррир Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ... Редакцияга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри тахрирнинг нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ... СОТУВДА НАРХИ ЭРКИН